GEMEENTE Drimmelen

Introductie
Tijdens de begrotingsbehandeling 2024 op 9 november 2023 stelde de raad een aantal vragen over de stijging van de riool- en afvalstoffenheffing. Hieronder vindt u de vragen en antwoorden.

1. Inzicht in de opbouw van de kosten. Met daarbij aandacht voor de extracomptabel toe te rekenen kosten. Het college legt uit de toerekening van overhead, BTW en rente uit en licht de relatie met andere taakvelden toe;
2. Inzicht in verloop van de voorzieningen voor rioolheffing en afvalstoffenheffing. Het college licht toe op welke wijze inzet van beide voorzieningen tot een neerwaartse druk op de tarieven 2024 heeft geleid;
3. Inzicht in de verhouding van de kosten 2023 t.o.v. 2024. Het college maakt daarbij onderscheid tussen reguliere, marktgedreven kostenstijgingen en de inzet van beide voorzieningen ad punt 2;
4. Inzicht in meerjarenverloop 2024 – 2028 inclusief uitleg in eventuele verschillen.

LeeswijzerVoor de duidelijkheid geven we eerst uitleg over afval en daarna over riolering. Tenslotte tonen we een samengesteld overzicht van de heffingen.

Bij het opstellen van de begrotingen hanteerden we altijd dezelfde uitgangspunten:
Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven hanteren we de algemene informatie in de Handreiking kostentoerekening Heffingen, rechten en tarieven (VNG) en de notitie Lokale heffingen van de commissie BBV.

Uitgangspunten
Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. De gehanteerde index voor de tarieven in de tabellen van de begroting is gebaseerd op de meicirculaire van het ministerie van BZK. Dit geldt niet voor de tarieven met een wettelijk maximum of voor tarieven die al maximaal kostendekkend zijn. De herrekening van de indexering naar aanleiding van de september circulaire van BZK wordt als één algemene stelpost opgenomen onder de algemene middelen. Bij de vaststelling van de definitieve tarieven door de raad in december, wordt uitgegaan van de index uit de septembercirculaire.
2. De basis wordt gevormd door de integrale kostprijs, d.w.z. een kostprijs inclusief overhead, (omslag)rente, bijdragen aan voorzieningen en de niet compensabele btw (voor riool, afval, diensten en gebruik van voor openbare dienst bestemde gemeentebezittingen).
3. Om het te heffen volume voor de afvalstoffen- en rioolheffing te bepalen gebruiken we de volgende uitgangspunten: Voor de afvalstoffen- en rioolheffing geldt het systeem van gesloten financiering met duurzame, 100% kostendekkendheid. Hierbij maken we gebruik van een egalisatievoorziening (conform art 44, lid 2 BBV), voorcalculatie en nacalculatie.

4. Directe kosten toerekening voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn kosten voor de activiteiten die direct in verband staan met de geleverde dienst. De inzet van personeel rekenen we toe op basis van de voor 2024 berekende uurtarieven.
5. De toerekening van de (toerekenbare) kosten straatreiniging/vegen is voor de afvalstoffenheffing 30% en voor de rioolheffing 55%. Straatreiniging/vegen doen we om 3 redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het nevenafval bij het (verkeerd) aanbieden en inzamelen van huishoudelijk afval en de verkeersveiligheid. Omdat:
    a. we een landelijke gemeente zijn hebben we o.a. relatief veel bladafval in verhouding tot het nevenafval. Bladafval verstopt o.a. het rioolstelsel. we een landelijke gemeente zijn hebben we o.a. relatief veel bladafval in verhouding tot het nevenafval. Bladafval verstopt o.a. het rioolstelsel..
    b. Van het zwerfafval blijkt circa 60% te bestaan uit nevenvervuiling bij de inzameling van huishoudelijk afval; de toerekening van de kosten zwerfafval worden daarom voor 60% toegerekend aan de afvalstoffenheffing.
    c. De toerekening van kosten stedelijk water en watergangen is voor de rioolheffing 15% van de kosten die zijn gekoppeld aan één of meer van de vijf thema's in het WRP: afvalwater, hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en bedrijfsvoering.
6. Overhead bestaat uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces
7. Alle kwijtscheldingskosten nemen we op in het tarief voor de afvalstoffenheffing
8. De extracomptabele rente toerekening berekenen we met de externe rente \
9. De extra comptabele BTW toerekening bestaat uit berekende compensabele BTW. Deze kosten verhalen via de afvalstoffen- en rioolheffing.
10. We rekenen met constante prijzen o.b.v. ramingen en niet op basis van huidige prijzen. Dit omdat de inzamelaar wijzigt en de exacte eenheidsprijzen nog niet bekend waren ten tijde van het opstellen van de begroting.

Afvalstoffenheffing

Te heffen volume is een optelsom van alle kosten die we maken. Om de verschillende jaren te vergelijken zien we in tabel Te heffen volume afvalstoffenheffing de vastgestelde begroting 2023 met daarbij voorjaarsnota en jaarschijf 2024 (T2024). Vervolgens de vastgestelde begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2027. Als laatste kolom ziet u het verschil tussen begroting 2023 jaarschijf 2024 en de vastgestelde begroting 2024.

	Te heffen volume afvalstoffenheffing	Begroting 2023			(Meerjaren)begroting 2024			
	Taakveld	B 2023	VJN 2023	T 2023	B 2024	B 2025	B 2026	B 2027
a	**Directe lasten / baten**							
	- Kosten inzameling	1.522.751	228.575	1.751.326	2.143.245	2.141.907	2.141.908	2.141.909
	- Heffing / invorderingskosten	32.000	-	32.000	71.800	71.800	71.800	71.800
	- Doorbelastingen buitendienst (werf / tractie en gereedschappen)	223.588	-	223.588	176.860	170.599	168.206	173.358
	- Salariskosten (exclusief overhead)	359.124	-	359.124	394.437	394.437	394.437	394.437
	- Kapitaallasten (exclusief rente)	65.907	-	65.907	55.976	45.723	45.723	45.723
	Totaal Directe lasten / baten	***2.203.370***	***228.575***	***2.431.945***	2.842.319	2.824.467	2.822.075	2.827.227
b	**Toerekening vanuit andere taakvelden**							
	2.1 Verkeer, wegen en water: zwerfafval (60%)	82.640	-	82.640	69.158	103.904	101.093	101.515
	2.1 Verkeer, wegen en water: straatvegen (30%)	45.248	-	45.248	46.923	44.081	45.128	45.335
	6.3 Inkomensregelingen: kwijtschelding	56.594	-	56.594	58.045	58.045	58.045	58.045
	Totaal toerekening vanuit andere taakvelden	***184.482***	***-***	***184.482***	***174.126***	***206.030***	***204.266***	***204.895***
c	**Extracomptabele toerekening**							
	0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie	446.983	-	446.983	538.274	509.790	507.035	504.834
	Rente toerekening	4.648	-	4.648	5.974	4.520	4.795	4.237
	BTW toerekening (BCF)	455.892	36.779	492.671	575.075	573.235	572.926	572.926
	0.10 Mutaties reserves (ondergrondse glascontainers)	-20.625	-	-20.625	-	-	-	-
	Totaal extracomptabele toerekening	***886.898***	***36.779***	***923.677***	***1.119.323***	***1.087.545***	***1.084.756***	***1.081.997***
d	**Totaal te heffen volume afvalstoffenheffing**	**3.274.750**	**265.354**	**3.540.104**	**4.135.768**	**4.118.041**	**4.111.097**	**4.114.119**

De (a) directe lasten/baten worden in 2024 flink hoger (ca € 745.000). De reguliere stijging bestaat voor een deel uit :

- Hogere inzamelkosten door uitbreiding van de routes (van 5 naar 7).
- De hogere heffingskosten door het toenemende aantal aansluitingen.
- Hogere (interne) salariskosten
- Hogere B.T.W.

De marktgedreven kosten bestaan uit:

- Hogere rentelasten
- Indexering

Omdat de indexering op alle kosten van toepassing is, stijgt ook de toerekening (doorbelasting) vanuit andere taakvelden(b) zoals zwerfafval en straatvegen. Voor 2023 en 2024 krijgen we een subsidie voor het inzamelen van zwerfvuil. Het is nog onzeker of we die subsidie ook in 2025 ontvangen. Vandaar het verschil in kosten tussen 2024 en 2025 en verder.

Tot slot ziet u dat de extracomptabele toerekening (c) toeneemt. De overhead door ondersteunende organisatie is toegenomen. Hierbij denken we aan kosten zoals ICT, doorbelasting ondersteunende diensten, etc. De B.T.W.-toerekening is een vast gegeven. Stijgen de kosten dan stijgt ook de doorberekening van de B.T.W.

Voorziening Afval

Verloop voorziening Afvalstoffenheffing	Jaarrekening			Begroting 2023			(Meerjaren)begroting 2024			
Omschrijving	W 2020	W 2021	W 2022	B 2023	VJN 2023	T 2023	B 2024	B 2025	B 2026	B 2027
Beginstand	€ 30.457	€ 831.202	€ 1.230.864	€ 1.282.432,99	€ 951.125,99	€ 1.282.432,99	€ 675.772,01	€ 439.251,81	€ 270.308,81	€ 135.154,41
Inzet voorziening	€ 800.745	€ 399.662	€ 51.569	€ -228.457,00	€ -265.353,98	€ -493.810,98	€ -236.520,20	€ -168.943,00	€ -135.154,40	€ -135.154,40
Subsidieregeling oud papier				€ -102.850,00		€ -102.850,00				
CA: Verminderen afval betere scheiding					€ -10.000,00	€ -10.000,00				
Totaal eindstand voorziening	**€ 831.202**	**€ 1.230.864**	**€ 1.282.433**	**€ 951.125,99**	**€ 675.772,01**	**€ 675.772,01**	**€ 439.251,81**	**€ 270.308,81**	**€ 135.154,41**	**€ 0,01**
							35%	*25%*	*20%*	*20%*

De voorziening Afvalstoffenheffing zetten we in om het tarief minder te laten fluctueren. In 2023 nam de raad het besluit om (conform voorschriften BBV) de voorziening geheel af te bouwen in een periode van 4 jaar. We zetten in het eerste jaar 35% van de voorziening in om de lastendruk te verminderen. Het tweede jaar 25% en het derde en vierde jaar ieder 20%. De afnemende inzet van de voorziening betekent dat, bij gelijkblijvende kosten, het tarief stijgt.
Het compenseren van de verenigingen die oud papier en karton inzamelden betaalden we in 2023 uit de voorziening.

In de grafiek Verloop inzet voorzieningen is de fluctuatie van de voorziening te zien.

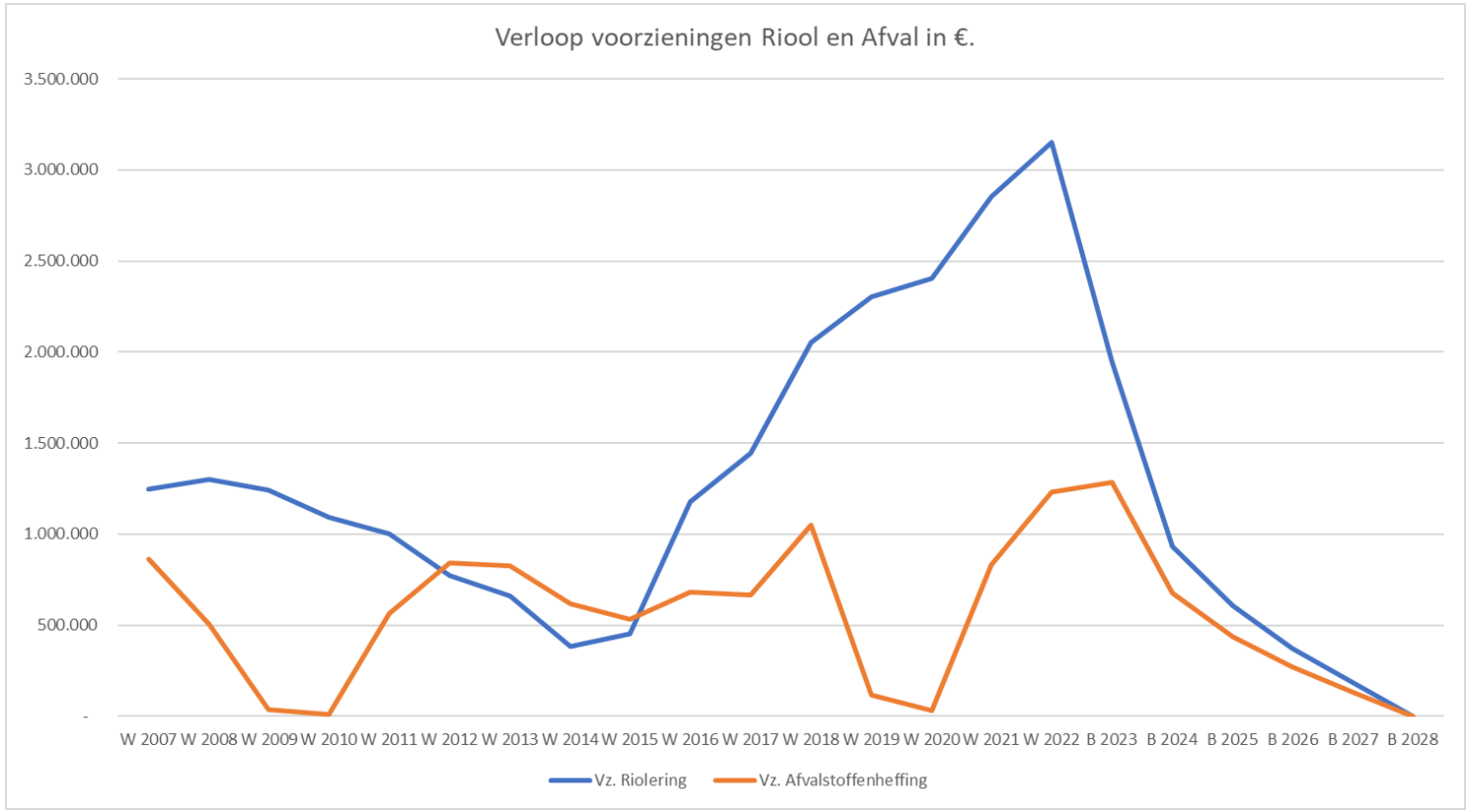

Rioolheffing

Te heffen volume is een optelsom van alle kosten die we maken. Dit is de basis om het tarief te bepalen (100% dekking). Het tarief passen we uiteindelijk aan met inzet van de voorziening Rioolheffing.

Om de verschillende jaren te vergelijken zien we in tabel Te heffen volume rioolheffing de vastgestelde begroting 2023 met daarbij voorjaarsnota en jaarschijf 2024 (T2024). Vervolgens de vastgestelde begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2027. Als laatste kolom ziet u het verschil tussen begroting 2023 jaarschijf 2024 en de vastgestelde begroting 2024.

	Te heffen volume rioolheffing	Begroting 2023			(Meerjaren)begroting 2024			
	Taakveld	B 2023	VJN 2023	T 2023	B 2024	B 2025	B 2026	B 2027
a	**Directe lasten / baten**							
	7.2 Riolering							
	- Kosten onderhoud riolering	596.400	165.000	761.400	724.930	696.597	671.597	671.597
	- Heffing / invorderingskosten	46.500	-	46.500	33.700	33.700	33.700	33.700
	- Doorbelastingen buitendienst (werf / tractie en gereedschappen)	129.720	-	129.720	74.384	71.999	71.111	73.024
	- Salariskosten (exclusief overhead)	323.474	-	323.474	444.934	444.934	444.934	444.934
	- Kapitaallasten (exclusief rente)	792.870	8.904	801.774	781.322	822.126	861.770	908.685
	Totaal Directe lasten / baten	**1.888.964**	**173.904**	**2.062.868**	***2.059.270***	***2.069.355***	***2.083.111***	***2.131.940***
b	**Toerekening vanuit andere taakvelden**							
	2.1 Verkeer, wegen en water: straatvegen (55%)	93.905	-	93.905	96.975	91.765	93.685	94.065
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie: watergangen en stedelijk water (15%)	43.900	-	43.900	47.488	48.357	47.424	47.462
	6.3 Inkomensregelingen: kwijtschelding	52.346	-	52.346	54.404	54.404	54.404	54.404
	Totaal toerekening vanuit andere taakvelden	**190.151**	**-**	**190.151**	***198.867***	***194.526***	***195.514***	***195.931***
c	**Extracomptabele toerekening**							
	0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie	383.114	-	383.114	485.509	459.816	457.332	455.346
	Rente toerekening	358.706	-	358.706	665.421	662.651	598.230	672.421
	BTW toerekening (BCF)	258.630	36.520	295.150	273.607	281.811	285.248	295.100
	Totaal extracomptabele toerekening	**1.000.450**	**36.520**	**1.036.970**	***1.424.537***	***1.404.279***	***1.340.810***	***1.422.867***
d	**Totaal te heffen volume rioolheffing**	**3.079.565**	**210.424**	**3.289.989**	**3.682.674**	**3.668.160**	**3.619.435**	**3.750.738**

De directe lasten (a) van de riolering stijgen. De reguliere kosten stijgen. De ouderdom van de rioolgemalen neemt toe. Door de ouderdom ontstaan er ook meer mankementen en daarmee meer onderhoud. Dit onderhoud doel we ten dele zelf. Hierdoor stijgen de salariskosten. We hebben niet alle expertise in huis. De inzet van een aannemer is dan noodzakelijk. De hoge inflatie speelt ook hier parten.
We keken kritisch naar de doorbelasting Buitendienst. We onttrokken de salariskosten uit deze post en brachten deze onder bij Salariskosten. Ook dat verklaart een deel van de stijging Salariskosten.

De toerekening van vanuit andere taakvelden (b) is niet noemenswaardig gestegen.
Het grote verschil zit in de Extracomptabele kosten (c). Vooral de rentetoerekening en de overhead nemen fors toe. De overhead zijn kosten die we als organisatie maken. Alle kosten voor ondersteuning (zoals ICT en personele uitbreidingen) rekenen we niet meer direct toe. De toename van de rentelast komt door de hogere rente. Hier hebben we geen invloed op.

Voorziening Riolering

Verloop voorziening Riolering	Jaarrekening			Begroting 2023			(Meerjaren)begroting 2024			
Omschrijving	W 2020	W 2021	W 2022	B 2023	VJN 2023	T 2023	B 2024	B 2025	B 2026	B 2027
Beginstand	€ 2.405.227	€ 2.849.611	€ 3.150.334	€ 1.945.375,59	€ 1.142.111,59	€ 1.945.375,59	€ 931.687,75	€ 605.596,79	€ 372.674,67	€ 186.336,97
Inzet voorziening	€ 444.383	€ 300.724	€ -1.204.959	€ -803.264,00	€ -210.423,84	€ -1.013.687,84	€ -326.090,96	€ -232.922,12	€ -186.337,70	€ -186.337,00
Totaal eindstand voorziening	**€ 2.849.611**	**€ 3.150.334**	**€ 1.945.376**	**€ 1.142.111,59**	**€ 931.687,75**	**€ 931.687,75**	**€ 605.596,79**	**€ 372.674,67**	**€ 186.336,97**	**€ -0,03**
							35%	*25%*	*20%*	*20%*

De voorziening zetten we in om het tarief minder te laten fluctueren. In 2022 nam de raad het besluit om (conform voorschriften BBV) de voorziening geheel af te bouwen in een periode van 4 jaar. In het eerste jaar 35%. Het tweede jaar 25% en het derde en vierde jaar ieder 20% van de voorziening.
Bij de begrotingsbehandeling 2024 namen we nogmaals de beslissing om de voorziening met 35%, 25%, 20% en 20% in te zetten. Dit betekent dat we de inzet van de voorziening vol kunnen houden tot en met 2027.
De inzet van de voorziening op deze manier betekent dat, onafhankelijk van kostenstijgingen, het tarief stijgt. Wanneer de voorziening leeg is stijgt het tarief fors.

Lastendruk
In bovenstaande paragrafen gaven we inzicht in de kosten en de inzet van de voorziening. Wanneer we deze combineren inzicht krijgen in de lastendruk. Hierbij gaan we uit van gemiddelden en gaan we niet in op de baten (heffingen).

Overzicht verloop Lokale lastendruk (meerjaren)

Lastendruk afval en riolering	Jaarrekening (inclusief inzet voorziening begroting)			Met inzet voorziening (a)				
Omschrijving	W 2020	W 2021	W 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026	B 2027
Rioolheffing	€ 244,12	€ 240,95	€ 131,29	€ 181,97	€ 256,42	€ 262,43	€ 262,27	€ 272,30
Afvalstoffenheffing	€ 281,94	€ 259,63	€ 242,98	€ 259,39	€ 325,13	€ 329,28	€ 331,52	€ 331,77
Totaal gemiddeld per aansluiting	**€ 526,06**	**€ 500,58**	**€ 374,28**	**€ 441,36**	**€ 581,55**	**€ 591,72**	**€ 593,79**	**€ 604,07**

Opm. Meerjarenbegroting is opgesteld op basis van constante prijzen.

Zonder inzet voorziening (b)				
B 2023	B 2024	B 2025	B 2026	B 2027
€ 246,18	€ 281,33	€ 280,23	€ 276,50	€ 286,53
€ 278,85	€ 344,85	€ 343,37	€ 342,79	€ 343,04
€ 525,02	**€ 626,18**	**€ 623,60**	**€ 619,30**	**€ 629,58**

In de tabel zien we de werkelijke lastendruk van 2020, 2021 en 2022. Die van 2023 kennen we nog niet. Dit weten we bij de jaarrekening 2023. We geven een meerjarig inzicht in het tarieven zonder en met inzet van de voorzieningen. Bij (a) staan de tarieven met inzet van de voorziening. We rekenden de kosten om naar een bruto tarief (b). Dit is het tarief zonder inzet van de voorziening. Door de afnemende inzet van de voorziening zien we dat de bruto en netto tarieven dichter bij elkaar komen.

Rioolheffing
In 2022 zagen we een forse daling van de heffing. In 2021 besloot de raad een forse eenmalige greep te doen uit de voorziening voor het tarief 2022. Een nadeel van zo'n eenmalige greep is dat het jaar daarop de heffingen weer snel stijgen. Ook in 2023 tot en met 2027 zetten we de voorziening in om de stijging van de heffing te beperken. De heffing is te beperken door minder water te gebruiken.

Afvalstoffenheffing
De voorziening van afvalstoffen zetten we in het begrotingsjaar 2023 en verder in. Dat levert een lagere heffing op. De heffing is berekend als een gemiddelde. Per huishouden verschilt de heffing afhankelijk van het aanbod van de containers.

Vooruitblik
In tabel Overzicht verloop Lokale lastendruk geven we een prognose weer van de heffingen voor riolering en afval. De OZB laten we in deze tabel buiten beschouwing.
De uitgangspunten zijn:

- Kosten conform tabellen Overzicht te heffen volume (zowel afval als riolering)
- We hanteren geen post onvoorzien om risico's over bijv. aantal ledigingen, indexeringen of opbrengsten bij het berekenen van de kosten
- Alleen subsidies waarvan we zeker zijn dat we die krijgen, verwerken we in het tarief
- Inzet voorzieningen 1e jaar 35%, 2e jaar 25%, 3e en 4e jaar 20%